

שינוי תקנות סמים מסוכנים – 9.3.26

ב-9.3.2026 יכנס לתוקף עדכון תקנת הסמים המסוכנים הנוגעת לרישום וניפוק תרופות להפרעת קשב וריכוז, נרקולפסיה ו-Binge eating (סטימולנטים). מדובר בחוק המגדיר כללים לרישום מרשמים וניפוק של תרופות מקבוצת האופיואידים, סטימולנטים ועוד, הכלולות ברשימת הסמים המסוכנים במדינת ישראל. בשלב ראשון יכנסו הקלות בניפוק סטימולנטים בלבד, שמטרתם להקל על המטופלים בקבלת הטיפול התרופתי. מסמך זה מפרט את השינויים הכלולים בתקנה והמשמעות שלהם. מתחת לכל שינוי מרוכז מידע נוסף בצורה של שאלות ותשובות.

הגדרות ומונחים

- **מרשם ידני** – מרשם שנכתב בכתב יד ונחתם בכתב יד וחותרת.
- **מרשם אלקטרוני** – מרשם שהופק והודפס במערכות הקופה ונחתם בחותרת וחתומה בכתב יד, ונתוני המרשם מועברים כמסר דיגיטלי לבתי המרקחת ועולים באופן ממוחשב בשלב המכירה.
- **מרשם דיגיטלי** – מרשם שהופק והודפס במערכות הקופה ונחתם באופן דיגיטלי. ונתוני המרשם מועברים כמסר דיגיטלי לבתי המרקחת ועולים באופן ממוחשב בשלב המכירה.

שינויים ברישום וניפוק סטימולנטים

תקציר הכללים המעודכנים

1. ניתן להקדים ניפוק מרשמים ידניים, אלקטרוניים ודיגיטליים לסטימולנטים ב-5 ימים לפני תחילת תוקף מרשם.
2. ניתן לנפק סטימולנטים בכמות המתאימה לטיפול במשך חודשיים במרשמים ידניים בתנאי שהרופא הצהיר שהמטופל נמצא בטיפול המשכי בנוסף וציין הסבר למשך טיפול ארוך מ-10 ימים.

3. ניתן לנפק סטימולנטים בכמות המתאימה לטיפול במשך חודשיים במרשמים אלקטרוניים/דיגיטלים עוקבים ותחת התנאים הבאים:
- א. ניפוק לחודשיים יעשה רק בהוראה מפורשת של הרופא על גבי המרשם.
 - ב. הרופא הצהיר שהמטופל נמצא בטיפול המשכי וציין הסבר למשך טיפול ארוך מ-10 ימים.
 - ג. הניפוק יתבצע כנגד שני מרשמים עוקבים פתוחים.
 - ד. המרשם הראשון בסדרה הינו בתוקף, או שיכנס לתוקף בטווח של 5 ימים הבאים. המרשם השני בסדרה הינו בתוקף, או שיכנס לתוקף בטווח של 36 ימים הבאים.
4. ניפוק לחודשיים יעשה לכמות המלאה לכל התקופה (לא ניתן לנפק לחודש וחצי).
5. במידה וקיים מרשם שנופק חלקית, לא ניתן לנפק אלא אותו.
6. המערכת מזהה בסבירות גבוהה אם במועד הניפוק יש ברשות המטופל כמות תרופה העולה על 5 ימי טיפול ותתריע לפני הניפוק "שים לב! לא עבר מספיק זמן מניפוק קודם, יש לבחון פרטנית." במקרה זה יש לבדוק ניפוקים קודמים (ככל שמשוקפים במערכת).
7. במעמד הניפוק לחודשיים ברשות המטופל תהיה כמות של 65 ימים לכל היותר (60 ימים שנופקו + 5 ימי טיפול במידה וביקש להקדים ניפוק).

הבהרה לבתי מרקחת פרטיים אודות בדיקת ניפוקים קודמים של סטימולנטים: נכון למועד כניסת התקנה לתוקף בנושא תרופות לקשב וריכוז ניתן לראות את מועד הניפוק האחרון. עד יולי 2026 צפוי לעלות פיתוח שיאפשר צפיה בניפוקי סטימולנטים קודמים בטווח של חודשיים אחורה (בבתי מרקחת שבהסדר בלבד), מידע זה יסייע לרוקח בהפעלת שיקול דעת במקרים בהם המערכת מזהה שלא עבר מספיק זמן מניפוק קודם. יש להדגיש שמכבי פיתחה לרוקחים מערכת תומכת החלטה שיודעת לזהות מצבים אלו בסבירות גבוהה ועל כן בהעדר מידע נוסף, מומלץ להסתמך על התראה ולא לנפק.

נדגיש שאם מופיעות שתי התרעות מערכת יחד: "לא עבר מספיק זמן מניפוק קודם" וגם התרעה על הגבלה כמותית – אין לנפק את הטיפול.

הקדמת ניפוק ב-5 ימים

<p>ניתן להקדים ניפוק של מרשם נרקוטי לקשב וריכוז ב-5 ימים לכל היותר, ובלבד שכמות התרופה שנותרה ברשות המטופל בהתייחס לניפוק הקודם, אינה עולה על 5 ימי טיפול.</p>	<p>שינוי 1</p>
<p>ניתן לנפק מרשם נרקוטי לקשב וריכוז בהקדמה של יומיים לכל היותר ביחס לניפוק הקודם. המשמעות היא שהתאפשר למטופלים לצבור הקדמות.</p>	<p>לפני השינוי</p>
<p>למטופל הופקו 3 מרשמים כרוניים עוקבים לריטלין לתאריכים 10.3.26, 10.4.26, 10.5.26. ב-10.3.26 נופק ריטלין בכמות המתאימה ל-30 ימי טיפול. המטופל יוכל לממש את המרשם הבא ב-5.4.26 היות שמדובר בהקדמה של ניפוק ב-5 ימים מול תוקף המרשם ובמועד הניפוק כמות התרופה שנותרה מהמרשם הקודם צפויה להספיק ל-5 ימים בלבד. את המרשם האחרון בסדרה ניתן יהיה לממש לא לפני ה-5.5.26, כלומר 30 יום לאחר המרשם השני ו-5 ימים לפני תוקף המרשם המקורי.</p>	<p>דוגמא למשמעות השינוי</p>

האם ניתן להקדים ב-5 ימים תוקף מרשם ידני לסטימולנטים?

כן, ניתן להקדים תוקף מרשם גם כאשר מופק דיגיטלית/אלקטרונית וגם כאשר נרשם בכתב (מרשם ידני), בתנאי שכמות התרופה שנותרה ברשות המטופל בהתייחס לניפוק הקודם, אינה עולה על 5 ימי טיפול – באחריות הרוקח לבדוק ניפוקים קודמים (ככל שמשוקפים במערכת). במידה והמערכת תזהה חריגה, תופיע התרעה לפני הניפוק.

האם ניתן להקדים ב-5 ימים תוקף מרשם ידני לסטימולנטים שנרשם ל-60 ימים?

כן, ניתן להקדים תוקף ב-5 ימים למרשם ידני שנרשם ל-60 ימים בהתאם לכללי הניפוק ובתנאי שכמות התרופה שנותרה ברשות המטופל בהתייחס לניפוק הקודם, אינה עולה על 5 ימי טיפול. ראו פירוט תחת הפרק "ניפוק לחודשיים".

מתי לא ניתן להקדים תוקף מרשם?

1. הקדמת תוקף המרשם נועדה לשמור על רצף טיפולי ולכן לא ניתן להקדים ניפוק מרשמים בהינתן שקיים מרשם שנופק חלקית. במקרה כזה יש להשלים את ניפוק

- המרשם שנופק חלקית. את המרשם העוקב ניתן יהיה לנפק רק 5 ימים לפני מועד התוקף.
- דוגמא:** למטופל מרשם ל-30 יום עם תחילת תוקף ב-5.3 ומרשם עתידי נוסף ל-20.3. למטופל נופק טיפול ל-10 ימים ב-5.3. ב-16.3 הוא מבקש הקדמת תוקף של המרשם העתידי – לא ניתן להקדים את תוקפו היות וקיים מרשם שנופק חלקית ובתוקף. המרשם השני לא יפתח היות ויש מרשם נוכחי עם יתרה לניפוק.
2. כאשר מבקשים להקדים ניפוק יותר מ-5 ימים לפני תחילת תוקף המרשם. במקרה זה המערכת תציג את המרשם העתידי במצב כבוי שאינו פתוח לניפוק.
- דוגמא:** למטופל מרשם שתוקפו מתחיל ב-30.3 והוא מבקש להקדימו ולנפקו ב-22.3.
3. כמות התרופה שנותרה ברשות המטופל בהתייחס לניפוק הקודם, עולה על 5 ימי טיפול. במקרה זה, גם אם המרשם בתוקף וגם אם יכנס לתוקף בטווח של חמשת הימים הבאים, מבחינה רגולטורית אין לנפק.
- המערכת יודעת לזהות מקרים אלו בסבירות גבוהה ותתריע לפני הניפוק "שים לב! לא עבר מספיק זמן מניפוק קודם, יש לבחון פרטנית." במקרה זה חובה לבדוק ניפוקים קודמים (ככל שמשוקפים במערכת).
- דוגמא:** למטופל סדרת מרשמים לחודש טיפול שתחילת תוקפם 20.3, 20.4, 20.5. המרשם הראשון נופק ב-1.4 (לקראת סוף תוקפו) למשך 30 ימי טיפול. אם יגיע המטופל לבקש הקדמת ניפוק ב-18.4 – למרות שמדובר בפחות מ-5 ימי הקדמה לתחילת התוקף, במועד זה כמות התרופה נותרה ברשות המטופל הינה 12 ימים ($30-18=12$).

המערכת מתריעה על ניפוק - מה עושים?

משמעות ההתרעה "שים לב! לא עבר מספיק זמן מניפוק קודם, יש לבחון פרטנית." היא שלפי חישוב המערכת כמות התרופה שנותרה ברשות המטופל בהתייחס לניפוק הקודם, עולה על 5 ימי טיפול. יש לבחון פרטנית את הניפוקים הקודמים (ככל שמשוקפים במערכת) ואם אכן לא עבר מספיק זמן – אין לנפק את המרשם, למעט במקרים חריגים המפורטים בהמשך.

הבהרה לבתי מרקחת פרטיים אודות בדיקת ניפוקים קודמים של סטימולנטים: נכון למועד כניסת התקנה לתוקף בנושא תרופות לקשב וריכוז ניתן לראות את מועד הניפוק האחרון. עד יולי 2026 צפוי לעלות פיתוח שיאפשר צפיה בניפוקי סטימולנטים קודמים בטווח

של חודשיים אחורה (בבתי מרקחת שבהסדר בלבד), מידע זה יסייע לרוקח בהפעלת שיקול דעת במקרים בהם המערכת מזהה שלא עבר מספיק זמן מניפוק קודם. יש להדגיש שמכבי פיתחה לרוקחים מערכת תומכת החלטה שיודעת לזהות מצבים אלו בסבירות גבוהה ועל כן בהעדר מידע נוסף, מומלץ להסתמך על התראה ולא לנפק.

נדגיש שאם מופיעות שתי התרעות מערכת יחד: "לא עבר מספיק זמן מניפוק קודם" וגם התרעה על הגבלה כמותית – אין לנפק את הטיפול.

מתי ניתן להקדים תוקף מרשם למרות התרעת המערכת?

1. בבדיקת הניפוקים נמצא שאין ברשות המטופל כמות העולה על 5 ימי טיפול.
2. מדובר במקרה של העלאת מינון לתרופה, בכפוף להצהרת הרופא במרשם.
3. מדובר במקרה של אובדן תרופה, בכפוף להצהרה במשטרה וההליך המקובל.
4. למטופל צפויה נסיעה לחו"ל, בכפוף לתנאי הניפוק של כמות מוגדלת עקב נסיעה לחו"ל.

כמה ימי טיפול ניתן לצבור ע"י הקדמת כל שלושת המרשמים בסדרה?

ניתן להקדים ניפוק ליותר ממרשם אחד ב-5 ימים בכל סדרת מרשמים כרוניים, אבל ניתן לצבור לכל היותר 5 ימי טיפול. לא ניתן לנפק מרשם שהוקדם ביותר מ-5 ימים ביחס לתחילת התוקף הרשום עליו.

לדוגמא: אם הופקו שלושה מרשמים עוקבים לחודש טיפול: המרשם הראשון הופק ב-10.3 ונופק באותו היום, המרשם השני בסדרה יכנס לתוקף ב-10.4 וניתן לניפוק מה-6.4. המרשם לאחריו יכנס לתוקף ב-10.5 וגם הוא ניתן לניפוק מה-6.5. בכל מקרה, בכל מועד ניפוק שיוקדם, ברשות המטופל תהיה הכמות שנופקה וכמות נוספת ל-5 ימים לכל היותר.

דוגמא נוספת: אם הופקו שלושה מרשמים עוקבים לתקופה קצרה: 1.3, 11.3, 21.3 – כל מרשם ל-10 ימי טיפול בלבד. הראשון ינופק ב-1.3, את השני ניתן לנפק ב-7.3 (למטופל תיצבר כמות של 5 ימים) ואת השלישי ניתן לנפק ב-17.3 (למטופל עדין צבורה כמות של 5 ימים בלבד)

כמה זמן צריך לעבור בין הקדמת מועד הניפוק ב-5 ימים ועד לניפוק הבא?

במועד הניפוק על הרוקח לוודא שמאז הניפוק הקודם ברשות המטופל נותרה כמות שאינה עולה על 5 ימי טיפול. לפיכך, אם מרשם נופק ל-30 ימים, ניתן לנפק את המרשם הבא בתום 25 ימים מהניפוק ובלבד שהמרשם הבא הינו בתוקף או שתוקפו העתידי נמצא בטווח של 5 ימים לכל היותר.

להלן טבלה מסכמת:

תנאים נוספים	כמה ימים צריכים לעבור עד הניפוק הבא?	כמות הטיפול שנופקה
בלבד שהמרשם הבא הינו בתוקף או שתוקפו העתידי נמצא בטווח של 5 ימים לכל היותר.	55 ימים	60 ימים
	25 ימים	30 ימים
	5 ימים	10 ימים

לדוגמא: אם נופק מרשם ב-1.5 למשך 30 ימים, ניתן לכאורה לממש את המרשם הבא החל מה-26.5, אבל היות שתוקף המרשם הבא הינו 1.6, התאריך המוקדם ביותר למימוש המרשם הינו 27.5 (הקדמה של 5 ימים היות שבחודש מאי יש 31 ימים).

מה ההבדל בין מנגנון הקדמת הניפוק של סטימולנטים לזה של אופיואידים?

סטימולנטים ניתן להקדים ב-5 ימים מתוקף מרשם אופיואידים וסמים מסוכנים אחרים (כגון אפידיולקס) ניתן להקדים ביומיים בלבד לפני תחילת תוקף המרשם. כמו כן על הרוקח לוודא שמאז הניפוק הקודם ברשות המטופל נותרה כמות שאינה עולה על 5 ימי טיפול בסטימולנטים ו-2 ימים באופיואידים.

בנוסף, סטימולנטים ניתן להקדים ב-36 ימים (ניפוק לחודשים) בעוד שאופיואידים לא ניתן לנפק לחודשיים.

מנגנון הקדמת הניפוק בשני המקרים דומה מאוד ומתבסס הן על תאריך התחלת תוקף המרשם והן על כמות התרופה שנותרה ברשות המטופל מאז הניפוק הקודם, ההבדל היחיד הוא טווח הימים המותר להקדמה.

להלן טבלה מסכמת:

נרקוטיקה אחרת (אפידיוולקס)	סטימולנטים		הקדמת מרשם?
	אפיואידיים	עד 5 ימים לפני תוקף המרשם	
עד 2 ימים לפני תוקף המרשם	עד 2 ימים לפני תוקף המרשם	עד 5 ימים לפני תוקף המרשם	
כן	לא	כן	האם ניתן להקדים תוקף מרשם ידני?
כן	כן, בתנאי שהופק בקופה	כן	האם ניתן להקדים מרשם אלקטרוני?
כן	כן, בתנאי שהופק בקופה	כן	האם ניתן להקדים מרשם דיגיטלי?
28 ימים	28 ימים	25 ימים	מהו הזמן המינימלי הנדרש בין ניפוק שני מרשמים לחודש?
לא	לא	כן, רק במרשם אלקטרוני ובתנאים המפורטים בהמשך.	האם ניתן לנפק לחודשיים (הקדמה של מרשם עוקב ב-36 ימים)?

ניפוק לחודשיים

<p>שינוי 2</p> <p>מטופלים הנמצאים בטיפול המשכי להפרעת קשב וריכוז (מעל 3 חודשים) יוכלו לקבל תרופות בכמות לחודשיים (60 ימים) ובלבד שהרופא המליץ על כך במרשם.</p>	
<p>מטופלים יכלו לקבל טיפול בכמות המתאימה לחודש אחד לתרופות נרקוטיות לטיפול בקשב וריכוז.</p>	<p>לפני השינוי</p>
<p>הרופא יפיק במרפאתו שלושה מרשמים כרוניים ל-3 חודשים עוקבים לקונצרטת כפי שמפיק היום ויצוין בנוסף שהמטופל בטיפול המשכי ייש לנפק <u>לחודשיים</u>. הרוקח יוכל לנפק למטופל כמות לחודשיים כנגד שני המרשמים הראשונים שהופקו.</p> <p>המרשם הראשון ינופק במסגרת תוקפו בחוק (או הקדמת תוקפו ב-5 ימים) והמרשם השני ינופק בהקדמה של עד 36 ימים של תוקפו.</p>	<p>דוגמא למשמעות השינוי</p>

מהי אחריות הרופא והרוקח על מנת לאפשר ניפוק סטימולנטים לחודשיים?

אחריות הרופא להפיק 3 מרשמים כרוניים עוקבים לטיפול קבוע לתכשיר המתאים ולציין על גבי המרשם:

1. המטופל נמצא בטיפול המשכי המעיד כי מטופל לפחות 3 חודשים בתרופה ובמסטר הטיפול הרשומים. נוסחים מתאימים: טיפול המשכי, טיפול רציף, טיפול קבוע.
2. ניתן לנפק לחודשיים או 60 יום.

במקרים מסוימים עשוי הרופא לרשום מרשם ידני בכתב יד לטיפול שמשכו 60 ימים ועליו לציין שנמצא בטיפול המשכי.

אחריות הרוקח במקרה של הקדמת ניפוק במרשמים - לוודא כי ישנם לפחות 2 מרשמים אלקטרוניים (מסר שקיים במערכות) עוקבים לאותו התכשיר באותו מסטר טיפול, שרשום במרשם שמדובר בטיפול המשכי ושברשות המטופל נותרה כמות תרופה שאינה עולה על 5 ימי טיפול (פירוט בהמשך).

במקרה של מרשם ידני אחד שנרשם ל-60 יום – אחריות הרוקח לוודא שרשום במרשם שמדובר בטיפול המשכי ושברשות המטופל נותרה כמות תרופה שאינה עולה על 5 ימי טיפול (פירוט בהמשך).

מהן הפעולות הנדרשות לניפוק סטימולנטים בכמות המתאימה לטיפול במשך חודשיים?

1. לוודא שישנם לפחות 2 מרשמים אלקטרוניים עוקבים, של הקופה, לאותו התכשיר באותו משטר טיפול. מערכת הפיריון תציג במסך הליקוט את שני המרשמים והרוקח יוכל לסמנם לניפוק (במידה ועומדים בתנאי הקדמת התוקף).
לחילופין, ניתן לנפק כנגד מרשם לבן אחד, הרשום למשך טיפול של 60 ימים. שימו לב! מרשם אלקטרוני הינו מרשם מודפס של הקופה שנחתם ידנית ועולה כמרשם דיגיטלי במערכות הממוחשבות. במידה והמרשם אינו עולה דיגיטלית, יחשב כמרשם לבן.

2. לוודא שהרופא ציין מפורשות על גבי המרשם:

- א. המטופל נמצא בטיפול המשכי / רציף / קבוע.
- ב. יש לנפק לחודשיים / יש לנפק ל-60 יום.
- ג. זאת בנוסף להסבר למשך טיפול ארוך מ-10 ימים.

3. לוודא שמאז הניפוק הקודם ברשות המטופל נותרה כמות שאינה עולה על 5 ימי טיפול. יש לבדוק מתי נופק הטיפול הקודם – ניפוק נוסף יתאפשר בחלוף 25 ימים מניפוק חודשי ל-30 יום או בחלוף 5 ימים מניפוק ל-10 ימים. ניתן לאפשר הקדמת ניפוק רק ביחס להנחיות הרלוונטיות המפורטות מטה.

4. במידה וקופצת התראת מערכת: "שים לב! לא עבר מספיק זמן מניפוק קודם. יש לבחון פרטנית." סימן שהמערכת זיהתה בסבירות גבוהה כי מאז הניפוק הקודם לא עברו מספיק ימים וניפוק זה יאפשר צבירת תרופה למעלה מ-5 ימי טיפול (כמות הגדולה מהמותר בחוק). מדובר בהתראה שאינה חוסמת ומומלץ לבחון את המקרה בתשאול רוקחי ובבדיקת רשומות במערכת ה-AS-400.

מה הכוונה ב"הקדמת ניפוק ב-36 ימים"?

הקדמת ניפוק ב-36 ימים היא הדרך שבה מכבי מממשת ניפוק בכמות לחודשיים. החוק מאפשר הקדמת מרשמים עוקבים עד 36 ימים על מנת לתמוך בפתרון המחשובי במוסדות בהם לא מפיקים מרשמים ל-60 יום, כמו מכבי. המספר 36 מורכב מחיבור של שני ערכים: 31 ימי המרשם העוקב ו-5 ימים להקדמת תוקף המרשם.

במצב זה הרופאים ממשיכים להפיק 3 מרשמים כרוניים/קבועים עוקבים והניפוק לחודשיים מתאפשר ע"י הקדמת תוקפו של המרשם השני עד 36 ימים.

חשוב להבהיר שהקדמה ב-36 ימים תתאפשר אך ורק במסגרת ניפוק כמות המתאימה לחודשיים ולא כהקדמה של מרשם בודד.

האם ניתן לנפק כמות לחודשיים וגם להקדים ניפוק ב-5 ימים?

כן, בתנאי שמאז הניפוק הקודם ברשות המטופל נותרה כמות שאינה עולה על 5 ימי טיפול (כלומר - אם נופק לחודשיים, עברו 55 ימים; אם נופק ל-30 יום, עברו 25 ימים; אם נופק מרשם במלואו ל-10 ימים, עברו 5 ימים). המערכת הממוחשבת תתריע אם לפי החישובים שלה לא עבר מספיק זמן.

ניתן להקדים תוקף ל-2 מרשמים של אותה התרופה, או גנריקה שלה, לכל היותר: מרשם אחד יוקדם ב-5 ימים ומרשם עוקב ב-36 ימים.

דוגמא: ב-1.3 הופק מרשם ל-10 ימים ונופק במלואו. ב-3.3 הופקה סדרת מרשמים כרוניים לחודש טיפול. אם המטופל ניגש באותו היום לבית המרקחת ומבקש ניפוק ל-60 יום – לא ניתן לנפק היות ובמועד זה ברשות המטופל כמות המתאימה ל-7 ימי טיפול.

האם נדרשת חתימה דיגיטלית למרשם במימוש ניפוק ל-60 ימי טיפול?

לא, המרשם יכול להיות אלקטרוני או דיגיטלי של הקופה שעולה במערכות הממוחשבות.

האם ניתן לנפק כמות לחודש וחצי?

לא, במסגרת ניפוק מרשמים דיגיטליים/אלקטרוניים/ידניים לחודשיים ניתן לנפק כמות לחודשיים מלאים בלבד. לא ניתן לפצל ניפוק גם במרשם ידני. במידה ואין מלאי מספק או שהמטופל אינו מעוניין, קיימות האפשרויות הבאות:

1. לנפק לחודש אחד - ניתן יהיה לנצל את המרשם הבא במועדו או להקדימו ב-5 ימים בהתאם לתנאים בחוק.
2. לנפק ניפוק חלקי לתקופה קצרה מ-30 יום - ניתן להשלים את הכמות במרשם כל עוד המרשם בתוקף. לא ניתן לנפק חודש נוסף יחד עם היתרה.

בכל מקרה לא ניתן לנפק מרשם לתקופה העולה על חודש ימים וקטנה מחודשיים – או חודשיים, או חודש או חלק מחודש.

האם ניתן לנפק כמות לחודשיים כנגד שני מרשמים לבנים עוקבים?

לא, הקדמת תוקף מרשם ב-36 ימים לצורך ניפוק כמות ל-60 ימי טיפול מותרת במרשמים אלקטרוניים/דיגיטליים בלבד.

ניתן לנפק כמות ל-60 ימי טיפול כנגד מרשם לבן בודד שנרשם לתקופה של חודשיים. לא ניתן לפצל את המרשם, ניפוק חלקי משמעותו מימוש המרשם.

מתי לא ניתן לנפק כמות לחודשיים?

1. לא ניתן לנפק טיפול לחודשיים אם קיים מרשם פתוח בתוקף שנופק חלקית - במקרה כזה יש להשלים את ניפוק המרשם הפתוח. במקרה זה מערכת פריון לא תאפשר פתיחה של מרשם נוסף לתכשיר או גנריקה שלו לצורך ניפוק.

2. לא ניתן לנפק כאשר מבקשים לנפק כמות לחודשיים כנגד שני מרשמים עתידיים שאינם זהים בתכשיר הרשום ובמשטר הטיפול, או שאינם בטווח הקדמת התוקף המוגדרת בחוק:

א. המרשם ראשון צריך להיות בתוקף או בתוקף עתידי בטווח של 5 ימים.

ב. המרשם השני צריך להיות בעל תוקף עתידי בטווח של 36 ימים.

במקרה שהמרשמים אינם בטווח התוקף המותר בחוק, מערכת פריון לא תאפשר פתיחה שלהם לצורך ניפוק.

3. אין לנפק טיפול לחודשיים אם כמות התרופה שנותרה ברשות המטופל בהתייחס לניפוק הקודם, עולה על 5 ימי טיפול. המערכת יודעת לזהות מקרים אלו בסבירות גבוהה ותתריע לפני הניפוק "שים לב! לא עבר מספיק זמן מניפוק קודם. יש לבחון פרטנית." דוגמא: למטופל סדרת מרשמים לחודש טיפול שתחילת תוקפם 20.3, 20.4, 20.5. המרשם הראשון נופק ב-1.4 (לקראת סוף תוקפו) למשך 30 ימי טיפול. אם יגיע המטופל לבקש טיפול כמות לחודשיים ב-20.4 – במועד זה כמות התרופה שנותרה ברשות המטופל הינה 10 ימים (30-20=10). במקרה זה אין לנפק שכן ברשות המטופל כמות שעולה על 5 ימי טיפול.

4. לא ניתן לנפק טיפול לחודשיים כנגד שילוב של מרשם דיגיטלי/אלקטרוני ומרשם ידני, או מול שני מרשמים ידניים ל-30 יום.

המרשמים האלקטרוניים אינם עולים במחשב – האם ניתן לנפק לחודשיים?

לא, מרשם אלקטרוני הינו מרשם מודפס של הקופה, שנחתם ידנית ועולה במערכות הממוחשבות. במידה והמרשם אינו עולה אלקטרונית, יחשב כמרשם ידני.

לא ניתן לנפק לחודשיים כנגד שני מרשמים לבנים עוקבים, אך ניתן לאפשר הקדמה של 5 ימים לאחד המרשמים.

במידה ומרשם אלקטרוני אינו עולה במערכות יש לבדוק האם בוטל. במקרה שהמרשם מבוטל אין לנפק את המרשם כמרשם ידני.

כמה זמן צריך לעבור בין מועד הניפוק ועד לניפוק הבא?

במועד הניפוק על הרוקח לוודא שמאז הניפוק הקודם ברשות המטופל נותרה כמות שאינה עולה על 5 ימי טיפול. לפיכך, אם מרשם נופק ל-60 ימים, ניתן לנפק את המרשם הבא בתום 55 ימים מהניפוק ובלבד שהמרשם הבא הינו בתוקף או שתוקפו העתידי נמצא בטווח של 5 ימים לכל היותר.

תנאים נוספים	כמה ימים צריכים לעבור עד הניפוק הבא?	כמות הטיפול שנופקה
בלבד שהמרשם הבא הינו בתוקף או שתוקפו העתידי נמצא בטווח של 5 ימים לכל היותר.	55 ימים	60 ימים
	25 ימים	30 ימים
	5 ימים	10 ימים

לדוגמא: אם הופק מרשם ב-1.4 למשך 60 ימים, ניתן לכאורה לממש את המרשם הבא החל מה-26.5, אבל היות שתוקף המרשם הבא הינו 1.6, התאריך המוקדם ביותר למימוש המרשם הינו 27.5 (הקדמה של 5 ימים כי בחודש מאי יש 31 ימים).

האם המערכת מתוכננת לתמוך בהחלטות הרוקח?

כן, המערכת הממוחשבת יודעת להתייחס להקדמת מרשם ב-5 ימים או 36 ימים והן לחישוב מספר הימים שחלפו מהניפוק הקודם.

1. המערכת תחסום פתיחה של מרשמים עתידיים שאינם עומדים בתנאי הניפוק המפורטים למעלה. המרשמים ניתנים לצפייה אך לא יתאפשרו לפתיחה.
2. המערכת תתריע במעמד ניפוק המרשם אם לא חלפו מספיק ימים מהניפוק הקודם. מדובר בהתרעה ולא חסימה.

כיצד ישתלבו ההגבלות הכמותיות לסטימולנטים בהגבלות הניפוק?

מכבי נדרשת להתאים את הגדרות ההגבלות הכמותיות למצבים בהם נעשה ניפוק בכמות לחודשיים. בשלב זה הגבלות כמותיות לא יחסמו ניפוק, אך יתריעו לרוקח על חריגה במטרה למנוע חסימות שאינן מוצדקות. שינוי זה ימשך עד להשלמת ההגדרות החדשות ותקף רק בתכשירי סטימולנטים. בשאר סוגי הנרקוטיקה הגבלה כמותית תחסום ניפוק.

במצב בו מנפקים תרופות במינון גבוה לתקופה של חודשיים, יתכן שתופיע התרעה על הגבלה כמותית שאינה מוצדקת. בכל מקרה שמופיעה התרעה בניפוק סטימולנטים יש לבחון ניפוקים קודמים (ככל שמשוקפים במערכת) על מנת לוודא שההתרעה מוצדקת.

בבתי מרקחת פרטיים, בהעדר מידע על ניפוקים קודמים, מומלץ להתייחס להתרעות כאל חסימה. יחד עם זאת, מאחר ונדרש שיקול דעת רוקחי – ניתן לעקוף את ההתראה ולנפק בכל מקרה. בעתיד הקרוב, בבתי מרקחת פרטיים בהסדר עם מכבי, ניתן יהיה לקבל מידע על ניפוקים עד חודשיים אחורה – פיתוח זה צפוי לעלות עד יולי 2026.

נדגיש שאם מופיעות שתי התרעות מערכת יחד: "לא עבר מספיק זמן מניפוק קודם" וגם התרעה על הגבלה כמותית – אין לנפק את הטיפול.

מועד כניסת השינויים לתוקף: 9.3.2026

מסמך זה נכתב בהתאם לעדכון תקנות הסמים המסוכנים, בהלימה למדיניות הקופה בהטמעת השינויים הרגולטוריים ותוך שיקוף התהליכים הממוחשבים הרלוונטיים שהוגדרו במערכות בתי המרקחת.

בברכה,

ד"ר יאנה וינשטיין
קריקון, Pharm.D
פרויקטורית מערכות
תומכות החלטה,
מערך רוקחות ופרמקולוגיה

שרה גביש
רוקחת ראשית
מכבי פארם

ד"ר ענבל יפרח-
דמארי, Pharm.D
מנהלת מערך רוקחות
ופרמקולוגיה